

Antwoord op de mondelinge vragen n° 4198 van Jan Jambon (N-VA) - n° 4859 van Meyrem Almaci - n° 4977 de Zoé Genot et n° 5087 de Jean-Luc Crucke (MR)

Objet : het elektronisch stemmen - le vote électronique

De Ministerraad van 25 april 2008 besliste :

“De Minister van Binnenlandse Zaken ermee te belasten om contracten af te sluiten met de firma’s STERIA en STESUD voor de verlenging van het gebruik van de stemsystemen Digivote en Jites bij de verkiezingen van juni 2009, op voorwaarde dat de resultaten van de controles die uitgevoerd zullen worden op de verkiezingshardware voldoening zullen schenken en dat het Parlement in het kader van zijn debat over de toekomst van de elektronische stemming niet beslist de huidige stemsystemen niet meer te gebruiken”.

Comme vous pouvez constater, cette décision est assortie de **deux conditions** :

1) le contrôle de la fiabilité du hardware.

Un contrôle du matériel sera effectué par des fonctionnaires de mon département dans chacune des communes qui sont dotées de systèmes de vote automatisé. Ce contrôle portera sur 20% du matériel, au lieu de 10% habituellement.

Un contrôle des composants techniques du matériel sera en outre effectué par un organisme indépendant.

Sur base des résultats de ces contrôles, j'évaluerai le risque que représente la prolongation de l'utilisation des systèmes de vote électroniques actuels lors des élections de 2009.

2) Le débat parlementaire

Il conviendra par ailleurs, avant toute décision définitive, d'attendre les conclusions du débat qui débutera prochainement au parlement sur le futur du vote électronique dans notre pays, sur base de l'étude du consortium universitaire du 9 janvier 2008.

Je souhaite que ce débat puisse débuter à très bref délai - probablement le 21 mai prochain.

Als de controle van de hardware positief is en als het Parlement niet beslist de huidige stelsystemen niet meer te gebruiken, dan zullen de gemeenten die in 2007 bij de verkiezingen voor het federale parlement elektronisch hebben gestemd, opnieuw van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken. De gemeenten die in 2007 voor het stemmen potlood en papier hebben gebruikt, zullen dit ook in 2009 moeten doen.

L'Etat fédéral devra dans ce cas veiller à la prorogation des contrats relatifs au logiciel électoral et à l'assistance le jour des élections.

En ce qui concerne l'adaptation du logiciel électoral, les deux firmes concernées ont remis une offre de prix qui s'élève à 122.000 € pour la firme STERIA et 228.000 € pour la firme STESUD.

L'assistance le jour des élections s'effectuera aux mêmes conditions qu'actuellement.

Les contrats d'entretien passés entre ces deux firmes et les communes, qui sont propriétaires du *hardware*, et les firmes devront également être prolongés.

De onderhouds- en bijstandscontracten met STERIA en STESUD voorzien dat er op de dag van de verkiezingen door de betrokken firma's een **call center wordt opgericht dat permanent bemand wordt**. Dit call center registreert alle oproepen voor defecten en pannes en zorgt ervoor dat technici ter plaatse worden gestuurd om het probleem op te lossen. De interventies moeten uitgevoerd worden binnen '**maximale tussenkomsttijden**'. Het overschrijden van deze maximumtijden kan aanleiding geven tot het opleggen van boetes.

Er wordt op de verkiezingsdag ook een voldoende grote voorraad hardwarewisselstukken en - systemen ter beschikking gehouden van de technici.

Van een veralgemeend invoeren van het elektronisch stemmen in Vlaanderen (Brussel stemt reeds volledig elektronisch) kan, met de huidige stelsystemen, geen sprake zijn omdat deze systemen hoogstwaarschijnlijk voor de laatste keer tijdens de verkiezingen van 2009 zullen worden ingezet. Het concept is immers verouderd. Het debat rond de ontwikkeling van een 'verbeterd' elektronisch stelsysteem zal georganiseerd worden.

Zelfs wanneer uit het debat zou blijken dat het vertrouwen in de huidige elektronische systemen moet worden behouden, dan nog moet deze apparatuur worden gemoderniseerd.

Het zou dus onverantwoord zijn om uitgaven voor het aanschaffen van bijkomende stemapparatuur te doen, wanneer deze apparatuur mogelijk slechts één verkiezing zal meegaan.

Ik kom tot de vraag **van collega Almaci**.

De opdracht die aan het universitaire consortium werd gegeven, bestond erin om een nieuw systeem van elektronisch stemmen te bepalen dat de internationale regels inzake verkiezingen en de wettelijke principes die de verkiezingen in België regelen, het meest respecteert.

Met het voorgestelde systeem zal de kiezer een stem uitbrengen op een computerscherm en een stembiljet ontvangen waarop de naam van de lijst staat en, in voorkomend geval, de kandidaten voor wie hij gekozen heeft.

Het is een transparant systeem dat bovendien ook beantwoordt aan de normen die werden aanbevolen door de Raad van Europa.

Dit systeem maakt inderdaad een volledige controle mogelijk:

- door de kiezer om na te gaan of de stemmachine de stemmen die hij heeft uitgebracht op het scherm, juist heeft opgenomen ;
- door elk controleorgaan dat kan nagaan of wat elektronisch werd opgenomen en hetgeen op het stembiljet staat, identiek zijn ;
- door de electorale overheden die, in geval van betwisting, een traditionele hertelling van de stembiljetten kunnen uitvoeren.

De Waalse Regering heeft mij in een brief van 13 maart 2008 laten weten dat zij niet vond dat dit systeem voldeed aan de garanties op het vlak van transparantie en democratische controle, inzonderheid wat de controle op de inhoud van de chip of de barcode betreft.

Het debat is hiermee op gang gekomen.

Je crois avoir répondu aux questions de **Madame Genot**, sauf à celle concernant les contrats d'entretien.

L'Etat fédéral doit prolonger les contrats relatifs au logiciel électoral et à l'assistance le jour des élections. En ce qui concerne le respect des règles relatives aux marchés publics, l'on se situe ici dans le cadre d'une prolongation de contrats existants et ceux-ci seront reconduits aux mêmes conditions que celles qui sont actuellement d'application.

Par contre, les contrats d'entretien qui viennent à échéance le 31 décembre 2008 sont des contrats passés entre les communes, qui sont propriétaires du *hardware*, et les firmes concernées.

Ces contrats d'entretien portent tant sur les machines de la première génération (1994), qui ont fait l'objet de l' « upgrade », que sur le matériel de la deuxième génération (1998).

L' « upgrade », dont le coût s'est élevé à la somme de 3.980.643 €, était une opération qui avait pour objet de contrôler le matériel de 1994 et de le mettre à niveau techniquement pour qu'il puisse encore être utilisé lors des élections provinciales et communales de 2006 ainsi que lors des élections législatives fédérales de 2007.

Une telle opération n'est pas envisagée pour la prolongation de l'utilisation des systèmes Jites et Digivote en 2009.